

LA FINALITAT DELS TEXTOS

LLEGIR I ESCRIURE: ELS TEXTOS INFORMATIUS

La finalitat dels textos

Els textos adopten una forma i una estructura diferent segons la situació de comunicació en què s'inscriuen i el gènere a què pertanyen. Per exemple, un poema sempre serà diferent d'una definició de diccionari, encara que parlen del mateix tema o del mateix objecte.

Un primer criteri per a diferenciar els textos n'és la **finalitat**. Segons aquest criteri podem classificar els textos en dos grans grups: **literaris** i **funcionals**. Un poema és un gènere literari; una definició de diccionari és un gènere funcional.

■ Llig els textos que tens a continuació.

- a) Relaciona els textos del grup A amb els corresponents textos del grup B.
- b) Escriu l'entrada que falta en cada text del grup B.
- c) Relaciona les característiques que tens en la graella de la pàgina següent amb el gènere corresponent. Posa una creu a la casella adequada.

A	<p>Tortuga El guerrer caigut dessota l'escut emparant-se, es fuga. Caütelosament s'arrossega, lent com una tortuga.</p>	<p>Tigre captiu Les fuetades t'han ratllat la pell, o potser l'ombra de la reixa?</p>	<p>Bacil Ni bri bo: mi- cro- bi.</p>
----------	--	--	---

Pere Quart. *Bestiari*. Edicions 62/Orbis.

B	<p>..... (ll. <i>tartaruchus</i> 'habitant del Tàrtar, esperit demònic') <i>f</i> 1. Nom dels rèptils terrestres o aquàtics que tenen el cos tancat dins d'una closca. 2. Teula molt encorbada, emprada en canals de teulada. FAM. Tortugada.</p>	<p>..... (ll, <i>bacillus</i>. 'bastonet') <i>m</i> Bacteri en forma de bastó. FAM. Bacil·lar, bacil·liforme.</p>	<p>..... (ll. <i>tigre</i>, mat. sign.) <i>m</i> i <i>f</i> 1. Mamífer carnívor asiàtic; és semblant al gat però pot atènyer 3 m de llarg, de pèl rogenc amb ratlles fosques. 2. Persona molt cruel. FAM. Tigrat, -ada.</p>
----------	---	---	---

Diccionari de la llengua. Ed. Barcanova.

	Poema	Definició diccionari
Disposició en versos		
Informació objectiva i clara		
Abreviatures		
Rima		
Numeració per separar les diferents accepcions		
Ús de metàfores		
Amb títol		
Amb entrada		
Ús de comparacions		
Descripció en forma de definició		
Informació gramatical, de sinònims o de paraules de la mateixa família		

El textos informatius

- 2 Llig aquest text extret del *Diari d'un jove maniàtic* de Macfarlane i McPherson. Subratlla els fragments que ens narren fets o opinions del protagonista i marca amb una ratlla vertical els fragments que ens informen sobre les begudes alcohòliques.

Dijous, 25 de desembre

Segon dia de Nadal i dia de les estrenes. Tots semblen taciturns i un poc ressacats. No m'hi vaig solidaritzar. He escoltat les cintes noves. Avorrit a la vesprada. He llegit el "Treball sobre l'alcohol" de Sally per a poder explicar-ne els perills a la família.

TREBALL SOBRE L'ALCOHOL

Per Sally Payne, 3r de BUP

Introducció

L'alcohol és una substància química la fórmula de la qual és C_2H_5OH . És tant un verí com una droga i existia molt abans de nàixer Jesucrist. [...]

Es produeix per fermentació i pot fabricar-se a partir de tota classe de coses com creïlles, flors, baies, etc., però les begudes alcohòliques corrents són: el vi, que es fa del raïm; la sidra, de les pomes; la cervesa, del llúpul i l'ordi; la ginebra, de l'ordi, el malt o el sègol, amb gust de baies de ginebre.

Una petita quantitat d'alcohol fa que la gent s'anime, però una quantitat gran enterboleix els sentits i el cervell, i pot fer perdre els sentits i fins i tot matar, si se'n pren massa.

Potser podria fer-me ric destil·lant-ne, però és ben cert que jo continuaria sent abstemi.

L'alcohol pur s'anomena alcohol "absolut" i és molt difícil de produir. L'alcohol usat en la indústria i per a netejar brotxes de pintar i coses de la casa és una mescla d'alcohol etílic i metílic. És perillosíssim si es beu, perquè l'alcohol metílic és molt verinós. De vegades, la gent l'ha afegit a les begudes com una broma i els altres s'han quedat enverinats, cecs i fins i tot han mort.

Em trobava com si algú haguera fet això mateix a les meues begudes de la festa abans de Nadal.

3 Observa els dos tipus de fragments de l'activitat anterior i digues si les afirmacions següents són vàlides per als fragments narratius o per als informatius.

- l'emissor apareix explícit en el discurs a través de pronoms, possessius o morfemes verbals en primera persona: ... *fragments narratius* .....
- l'emissor no apareix explícit: .....
- s'expressa la realitat d'una manera objectiva, independentment de la subjectivitat de l'emissor: .....
- s'expressa la realitat d'una manera subjectiva. L'emissor manifesta les seues opinions i la seua visió del món: .....
- predominen els verbs en present: .....

4 A continuació tens un fragment d'una novel·la amb un text sobre els refredats.

- a) Torna a escriure aquest fragment perquè informe d'una manera més objectiva i neutra. Has d'eliminar tots els comentaris del narrador.
- b) Selecciona la informació que consideres més important i elabora un fullet informatiu de la Conselleria de Sanitat que incloga una breu introducció informativa i una llista de recomanacions.

17 de gener

Peter és un exagerat: té un refredat de no res i creu que es morirà. Vinga de queixar-se. Tot i que ahir es trobava malament, no ha desaprofitat el temps. Ha escrit un article per a la revista de l'institut, on s'encarrega de la columna setmanal sobre salut. Aquesta setmana, refredats, el seu propi problema.

ELS REFREDATS, LA TOS I LA VITAMINA C

De mitjana agafeu entre un i cinc constipats per any. Els refredats són causats per uns virus anomenats rinovirus ('rino' vol dir 'nas' o 'nariu', de la mateixa manera que els rinoceronts, que reben el nom de la seua gran banya). Hi ha més de cent tipus diferents de rinovirus, i les defenses del vostre cos no són especialment eficients en la producció d'anticossos contra aquests virus, de manera que podeu agafar constipats una vegada i una altra i una altra.

Els científics van instal·lar un laboratori per a la investigació del refredat on pagaven la gent perquè hi anara de vacances. Però la gent no acudia tota al mateix temps perquè havien de fer algunes coses bastant estranyes. Alguns dels voluntaris, que ja estaven constipats, havien de dur colls de cartolina de quasi un metre i canyes en els braços per a impedir que pogueren tocar-se el nas i la boca. Passaven un dia sencer jugant a les cartes amb altres que no estaven refredats.

Aquest experiment va demostrar que els refredats són infecciosos, ja que la gent que no estava constipada els agafava. Els virus s'escampen més per l'aire a causa de la tos i de l'esternut (l'aire de l'esternut pot arribar a ser expulsat del nas a més de cent seixanta quilòmetres per hora) que no pels dits, després de furgar-se el nas. (De tota manera no hauríeu de furgar-vos-el, o només ho hauríeu de fer quan els amics no us veuen. Crec que és un hàbit repugnant, sobretot si després us ho mengeu, per molt bon gust que faça.)